

FILL. Com que és tan important per a la història semàntica del cat. arcaic el calc àrabo-semític que feia Llull, usant *filla* manera d'exponent personificador (DECat. III, 1030b47, i DCEC/DECH H110), ultra els dos casos de *fill de caritat* i *filla de castedat* que ja hi citava, assenyalo «Deus suffer que alguns hòmens *fills* de esperança e cultivadors d'aquella, sien pobres» (A.Sci. I, 242): que deu ser calc de l'ar. 'ibn ar-ra6A'.

FLASSADA. (iv, 21a5) Sobre l'oc. *flaçada*, amb caràcter de general a tots els dialectes occitans feia, però, la reserva que hi mancaven dades del gascó pirinenc, car el bearn. *flassade*, conservant la *f*, ha de ser manlleu del cat. o del llegd. Cal llevar aquesta reserva, car oblidava que hi ha *lassada* en aranès («que meterè ua *lassada* en lhet»), que ara retrobo en les meves notes preses el 1924 a l'arcaic llogaret de St. Joan de Toran; no me'n recordava perquè el mot s'ha antiquat a la major part de la vall, però me'l van confirmar a Canejan (1925), i Mn. Condò en 1915 en comunicà a l'IEC una variant *latsada* o *ladzada* (BDC III, 17), alteració potser deguda a influència d'oc. ant. *latz* 'llaç' i en tot cas al caràcter caduc del mot en tota aquella banda de Gascunya.

FONS. *Fonsilles* 'sotatge' (iv, 94b58) f. pl. és rosellonès: «el mam generós que vessaven les ampolles --- celebraven una cerimònia ritual, tot buidant el sotatge o les *fonsilles* en una sola botella de germanor» JSebPons (*Set Sivelles* 126).

FONYAR. Veg. nou suggeriment etimològic en *PVAranGc*, s. v. *hòbe* (FOVERE, FOV-INIARE?).

FORMA. El ll. vg. i tardà *AFORIS*, que ha donat el cat. ant. *a fors*, *via fors* etc., figura ja, p. ex., en la *Vulgata*, amb el valor 'la part de fora', traduint la frase cristiana adreçada als fariseus: «similes sepulchris dealbatis, quae *aforis* parent hominibus speciosa --- sic et vos *aforis* quidem paretis hominibus iusti» (trad. de l'Ev. segons St. Mateu XXIII, 27 ss.).

Deformar, que no documento fins a 1888, ja n'hi ha algun cas en Llull: «mal esperit / --- / tocarà ta volentat, / qu'en lo fayt ac d'alcuna re, / la qual ab lo fayt no's covè, / ans és fer éla *deformat*» *Medicina de Pecat* (Rims, ed. 1938, II, 164); més sovint usa Llull *desformar* però llavors és simple negació de *formar*, si bé també presenta *deformació*: «si açò era ver, la forma de prudència o de saviea se giraria en *deformació*» *Li. de Home* 120. *Diforme* el trobàvem ja en JoMartorell, i *diformitat* només des de Busa, però també va usar-lo Llull: «en la *diformitat* de la figura està la ymaginativa, malalta» *A.Sci.* III, 192.

FORNIR. Encara que el cat. *fornir* ja apareix en aquesta forma en bastantes cites, almenys en part segures, des del s. XIII, junt amb la forma arcaica i etim. *fromir* en altres tant o més segures des de la mateixa data, en el *Decam.* de 1429, apareix la forma intermèdia *formir* si bé alternant amb *fornir*, i aque-

lla és majorment provatòria perquè l'original it. porta allí mateix *fornirla* (ed. 1961, 275.4): «féu una gran e molt bella nau, e *formida* de ço que en tal mester és necessària», si bé després «*fornides* de notable gent» (iv, § 4, 253.10), on en it. només veiem «messivi su di valenti uomini» (253.22); d'on es pot deduir que el mot era sentit com igualment genuí en les dues llengües entorn de 1400 i havia evolucionat fonèticament en totes dues en forma paral·lela.

FOTUMBO. Mot mallorquí popular, que hem donat com a probable mossarabisme i, si bé no en tenim informació abans del s. XVIII, ja notàvem que no semblava mot argòtic ni d'estofa gaire baixa; de fet no el defugia ni una «ploma de cap d'ala» (que li diu Alcover), la de M.S.Oliver, i en contextos on l'usa com a cosa pròpia (no atribuïda a cap personatge): «escaletes de fusta, llenyams corcats --- portes plenes de clivells i retxilleres, donaven a comprendre 'l sens fi de *fotumbos*, quartets i lliteres en què's dividia la casa, propis per a donar hostatge a la parròquia de l'establiment» (19.1, i de nou 89.6f.).

FREIXURA. En aranès és *hereeúra* que no ens ensenya gaire en punt a etimologia que no ens mostri ja el català, si bé junt amb les altres formes gascones i occitanes, però a Canejan en lloc d'això anomenen *herebidúres* els menuts de l'animal sacrificat, literalment 'fregidures', il·lustració que augmenta la força convincent de l'etimologia acceptada.

FRENESIA. En lloc de la forma *frenaticz* que atribuïa a Guillem de Cervera (a iv, 192b20), hauria valgut més citar *frenezis*, que és el que aquí estableixo en la meua ed. crítica, com a designació verbal d'allò que fan els boigs; en subj. impf. 3: «c'ab tan gran malautia *frenezis* e ri(s)és»: és la lliçó del *Canc. d'Urgell* (329/356), obligada pel context, per més que hi hagi al·lusió a l'adj. *freneticz* de l'estrofa anterior (328/355d) allí correcte; el ms. de Venècia porta *frenaticz* en aquell vers, per diplografia mecànica (seguit per l'ed. A. Thomas, que jo seguia provisionalment).

FRISAR-SE. Per a la qüestió complexa i un xic contradictòria de les variants de construcció i consonantisme del mot, convé afegir als testimonis de Vidal Val., Aguiló i Vayreda (iv, 208b14 ss.) el de Maragall: «*La Liga del Bon Mot*. --- Un que se'n ve per amor de la blasfèmia. Trist amor. --- per quina blasfèmia *et frises?* Pel m.c.e.D. del carreter?» (*O.C. Per.* 785b7f.).

FULLA. *Fullar* v. intr. (només Llull i Àneu, iv, 225a45): «els ametllers --- no tenen compte a *fullar* primer, tastant els aires ---; jo --- en diria l'arbre de la llibertat, i en plantaria un a cada cas, --- i els nostres fills naixerien --- deslliuradors dels esclaus de l'ordre i dels esclaus de la prudència ---» Maragall (*O.C. Per.* 744a10).